

www.jollibread.com

Títol original: *The Adventures of Tom Sawyer*, Mark Twain

© De l'adaptació del text: 2022, Ana Alonso

© De les il·lustracions: 2022, Antonia Santolaya

De la traducció: Maria Llopis

© D'aquesta edició:

2023, Sanoma Infantil y Juvenil, SL i Grup Promotor, SL.

Jolibre és una marca registrada directament o indirectament per Grupo Santillana Educación Global, SLU, llicenciada a Sanoma Infantil y Juvenil, SL.

Carrer de les Ciències, 73 (Districte econòmic Plaça d'Europa)

08908 L'Hospitalet de Llobregat

Telèfon: 93 230 36 00

ISBN: 978-84-1152-010-2

Dipòsit legal: M-8331-2023

Printed in Spain - Impres a Espanya

Primera edició: maig de 2023

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Coordinació editorial:

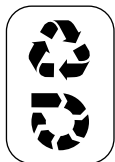
Marta Olivares

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Julia Ortega i Laura Ruiz

Les matèries primeres utilitzades en la fabricació d'aquest llibre són reciclables i compleixen àmpliament la normativa europea de sostenibilitat, economia circular i gestió energètica.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Si en necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment, adreueu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

Mark Twain

**TOM
SAWYER**

jollibre

LES AVENTURES D'EN TOM SAWYER

Moltes de les aventures que recull aquest llibre van passar de debò. Una o dues van ser experiències meves, les altres, de companys de la meva infància. En Huck Finn està agafat de la realitat. En Tom Sawyer també, però no d'un sol individu; és una combinació de les característiques de tres nois que vaig conèixer.

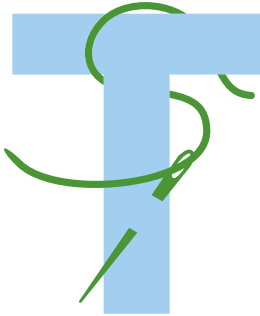
Les estranyes supersticions que s'hi esmenten eren habituals entre els nens i els esclaus a l'Oest durant l'època d'aquesta història (és a dir, fa trenta o quaranta anys).

Tot i que aquest llibre està adreçat principalment a l'entreteniment de nens i nenes, espero que això no impliqui un rebuig dels adults, ja que part del meu pla consisteix a recordar-los d'una manera agradable allò que una vegada van ser, allò que van sentir, van pensar i van dir, i les estranyes aventures en què de tant en tant s'embarcaven.

L'autor.
Hartford, 1876

CAPÍTOL 1

OM!

No hi va haver resposta.

—TOM!

No hi va haver resposta.

—On és aquest noi, si es pot saber? TOM!

No hi va haver resposta.

L'anciana dama es va tirar avall les ulleres i va mirar-hi per damunt cap a l'habitació. Després se les va tornar a posar bé i va mirar-hi per sota. Gairebé mai, per no dir mai, mirava a través de les ulleres per una cosa tan poc important com un nen. Eren les ulleres dels diumenges, l'orgull del seu cor, i la seva funció era l'elegància i no pas la utilitat. S'hi hauria vist igual de bé a través de les volanderes dels fogons. Va semblar perplexa per un instant, i després va dir, sense irritació, però sí prou alt perquè la sentissin els mobles:

—Ja ho veuràs, quan et posi la mà al damunt et...

No va acabar la frase perquè mentrestant havia agafat l'escombria i estava furgant sota el llit. Necessitava tot el seu alè per

refer les forces entre escombrada i escombrada. Però l'únic que en va acabar sortint de sota va ser el gat.

—No he vist mai un noi com aquest!

Va anar cap a la porta oberta i va mirar les tomaqueres del jardí. Ni rastre d'en Tom. Així que va alçar la veu en un angle calculat per a les grans distàncies i va cridar:

—Ehhh, Tom!!

Va sentir un lleuger soroll darrere seu i es va girar just a temps per atrapar un nen pels baixos de la jaqueta i impedir-li la fugida.

—És clar. Havia d'haver mirat a l'armari. Què hi feies?

—Res.

—Res? Mira't les mans. I la boca. Què és aquesta porqueria?

—No ho sé, tia.

—Doncs jo sí. És melmelada. Això és el que és. T'he dit quaranta vegades que, si no deixes en pau la melmelada, t'arrencaré la pell. Dona'm la vara.

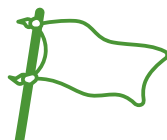
La vara va xiular a l'aire. El perill era extrem...

—Tia, mira! Darrere teu!

L'anciana senyora es va girar i es va recollir les faldilles per si de cas. El noi va fugir cames ajudeu-me, va saltar l'alta tanca de fusta i va desaparèixer.

La tia Polly es va quedar mirant sorpresa un moment, i després es va posar a riure de bona gana.

—Quin noi, és que no n'aprendré mai? Com si no me l'hagués jugada prou vegades per no agafar-me desprevinguda, a hores

d'ara... Però no hi ha pitjor beneit que un vell ximple. Com diu la dita, un gos vell no aprèn trucs nous. Però Déu sap que mai no te la juga igual dues vegades seguides. Sembla que sap exactament fins on turmentar-me sense fer-me esclatar, i també sap que, si em distreu un moment o em fa riure, em passa tot i soc incapaç d'enxampar-lo. No estic complint el meu deure amb aquest noi, bé que ho sap Déu. «Qui no fa servir la vara arruïna el nen», com diu la Bíblia. Sembla que té el diable a dins, però què hi farem! És fill de la meva difunta germana, el pobre, i no tinc cor per pegar-lo. Cada vegada que el deixo escapar, em sento culpable, i cada vegada que aconseguixo pegar-lo, se'm parteix l'ànima en dos. Aquesta tarda farà campana, segur, i demà em veuré obligada a fer-lo treballar com a càstig. És molt dur haver de fer-lo treballar un dissabte, quan tots els nois tenen festa, però odia la feina més que cap altra cosa al món, i he de complir el meu deure amb ell, o acabaré sent la ruïna d'aquest noi.

En Tom va fer campana, efectivament, i s'ho va passar molt bé. Va arribar a casa just a temps per ajudar en Jim, el noi de color, a serrar la llenya per a l'endemà i a partir-ne unes estelles abans del sopar... o, més aviat, va arribar a temps per explicar a en Jim les seves aventures mentre en Jim feia les tres quartes parts de la feina. El germanastre petit d'en Tom, en Sid, ja havia fet la seva part de la tasca (que consistia a recollir les estelles), perquè era un nen tranquil i sense cap esperit aventurer.

Mentre en Tom estava sopant i robant sucre cada vegada que se li presentava l'oportunitat, la tia Polly li va començar

a fer preguntes plenes de segona intenció, perquè volia fer-lo caure al parany i que ell mateix es delatés. Com moltes altres ànimes cànvides, creia posseir un talent especial per a la diplomàcia fosca i misteriosa, i els seus maldestres estratagemes li semblaven meravelloses mostres d'astúcia. Va començar dient:

—Tom, feia calor a l'escola, oi?

—Sí, senyora.

—Molta calor, oi que sí?

—Sí, senyora.

—I no has tingut ganes de banyar-te, Tom?

A en Tom li va entrar una certa apreusió, perquè va començar a sospitar alguna cosa. Va estudiar la cara de la tia Polly, però no en va treure l'aigua clara. Així que va dir:

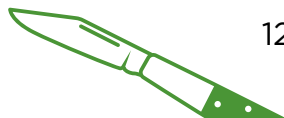
—No... Bé, no gaires.

La dama va allargar la mà per tocar la camisa d'en Tom, i va afegir:

—Però ara veig que no tens gaire calor. —I es va felicitar per haver comprovat que la camisa estava eixuta sense que ningú no descobrís que aquesta era la seva intenció. Però, malgrat tot, en Tom ja sabia ara d'on bufava el vent, així que li va semblar que el millor era avançar-se-li:

—Uns quants ens hem tirat aigua al cap amb les bombes. El meu encara és ben moll, ho veu?

La tia Polly es va disgustar en comprendre que havia passat per alt aquella prova tan demolidora i que el truc li havia sortit malament. Però aleshores va tenir una nova idea.

—Tom, suposo que no et deus haver dedicat a descosir-te el coll de la camisa abans de tirar-te aigua pel cap, oi? Descorda't la jaqueta!

La cara d'en Tom va reflectir alleujament. Es va obrir la jaqueta. El coll de la camisa estava cosit i ben cosit.

—Au..., marxa. Estava segura que havies fet campana i te n'havies anat a nedar..., però et perdono, Tom. Sembla que avui no t'has portat tan malament.

Estava mig enfadada per haver-se equivocat en les seves astutes suposicions, i mig contenta que en Tom, per una vegada, s'hagués comportat de manera obedient.

Però en Sidney va dir:

—Doncs jo em pensava que havies cosit el coll amb fil blanc, i ara veig que és negre.

—Cóm? És clar que el vaig cosir amb fil blanc. Tom!

En Tom no va esperar a veure què passava. Mentre sortia per la porta, va dir:

—Sid, me les pagaràs.

Quan va arribar a un lloc segur va examinar les dues llargues agulles que duia clavades a la solapa de la jaqueta: una amb fil blanc i una altra amb negre.

—No ho hauria descobert mai si no hagués estat per en Sid —va dir—. Maleït sia! De vegades ho cus amb blanc, i de vegades, amb negre. Tant de bo es decidís d'una vegada per un color o per un altre... Així no hi ha manera d'aclarir-s'hi. Però ja me les tindrè amb en Sid. Sabrà el que és bo!

En dos minuts o menys havia oblidat tots els problemes. No perquè fossin menys greus que els problemes d'un adult, sinó perquè un nou i poderós interès els va apartar de la seva ment. Aquell nou interès era un xiulet que li havia ensenyat un negre i que practicava quan estava tot sol. Consistia en una mena de cant d'ocell, un refilet líquid que s'aconseguia posant la llengua al paladar a intervals curts mentre en sortia el so..., probablement, si el lector ha estat mai nen, deu recordar com es feia. La constància i l'afany no van trigar a donar els seus fruits, i va baixar al carrer amb la boca plena d'harmonia i l'ànima plena de gratitud. Se sentia com un astrònom que acaba de descobrir un nou planeta..., encara que si calgués mesurar la satisfacció i el plaer de cadascú, sens dubte el nen guanyaria l'astrònom.

Les tardes d'estiu eren llargues. Encara no s'havia fet fosc. Al cap d'una estona, en Tom va parar de xiular. Tenia al davant un desconegut, un noi una mica més alt que ell. Qualsevol foraster, fos quin en fos el sexe o l'edat, suposava un impressionant motiu de curiositat per al diminut llogaret de Sant Petersburg. I, a més, aquell noi anava ben vestit... ben vestit un dia de cada dia! Allò era senzillament sorprenent. La gorra semblava acabada d'estrenar, la jaqueta de tela blava botonada fins al coll era nova i elegant, igual que els pantalons. I duia sabates... tot i que encara era divendres! Fins i tot portava una corbata, una cinta de color brillant. Tenia un aspecte tan civilitzat que a en Tom se li van regirar les entranyes. Com més mirava aquella

esplèndida meravella, més l'irritava la seva cursileria, i més pobre i tronada li semblava la seva pròpia roba.

Cap dels dos no va parlar. Si es movia un, es movia l'altre... però de banda, traçant un cercle. No deixaven de mirar-se cara a cara. Al final, en Tom va dir:

—Et clavaré una bufa!

—Atreveix-t'hi.

—Ho puc fer.

—No, no pots.

—Sí que puc.

—No pots.

—Puc.

—No pots.

—Puc!

—No pots!

Es va fer una pausa incòmoda. Llavors en Tom va dir:

—Com et dius?

—No és cosa teva, crec.

—Doncs sí que és cosa meva, perquè em dona la gana.

—Vinga, pega'm si t'hi atreveixes.

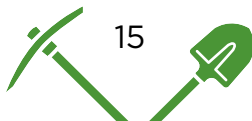
—Si em provoques, et pego.

—Sí, sí, sí. Segur.

—Et creus molt llest, oi? Et podria clavar una pallissa amb una mà lligada a l'esquena, si volgués.

—Llavors, per què no ho fas? Si dius que ho pots fer...

—Ho faré, si continues ficant-te amb mi.

—Sí, és clar... he vist famílies senceres en aquesta situació.

—Setciències! Et creus algú, oi? Mira quina gorra...

—Si no t'agrada, intenta treure-me-la. Ara que, el qui ho intenti, se'n penedirà.

—Ets un mentider!

—I tu també.

—Ets un mentider fastigós i, a més, un gallina.

—Apa..., ves que et moqui la iaia!

—Mira..., si continues així et llançaré un roc al cap.

—Sí, és clar.

—És clar que sí.

—I doncs, per què no ho fas? Per què no pares de dir el que faràs i ho fas? Ja t'ho dic jo: perquè tens por.

—No tinc por.

—Sí que en tens.

—No.

—Sí.

Una altra pausa, i més mirades mentre caminaven l'un al voltant de l'altre. Van acabar xocant espatlla amb espatlla. En Tom va dir:

—Fuig d'aquí!

—Ves-te'n tu!

—No penso anar-me'n.

—Doncs jo tampoc.

I així es van quedar, cadascun amb una cama fermament plantada a terra per donar-se impuls, empenyent-se amb totes les

seves forces i mirant-se amb odi. Però ningú no vencia. Després d'esforçar-se fins a posar-se vermells de la calor, van relaxar una mica el cos, encara que continuaven observant-se amb desconfiança, i en Tom va dir:

—Ets un covard i un nen petit. Parlaré de tu al meu germà gran, que et pot fer miques amb el dit petit. Li diré que ho faci.

—I a mi què m'importa el teu germà gran? Jo tinc un germà més gran que el teu... i, a més, és capaç de llançar el teu per damunt d'aquesta tanca. (Els dos germans eren imaginaris.)

—Això és mentida.

—Perquè tu ho diguis.

En Tom va traçar amb el peu una línia al terra polsegós i va dir:

—Et desafio que travessis aquesta línia, i et clavaré una pallissa que no et podràs posar dret. Qualsevol que passi aquesta línia ho pagarà car.

El noi nou la va travessar de seguida i va dir:

—A veure si és veritat. A veure si fas el que has dit que faràs.

—No em provoquis. Més val que vagis amb compte.

—Sí, sí. Has dit que ho faries. Per què no ho fas?

—Doncs... Ho faré si em dones dos centaus.

El noi nou es va treure de la butxaca dues monedes de coure i les hi va llançar amb menyspreu. En Tom les va tirar a terra. En un tres i no res els dos nois s'estaven esbatussant i rodant per terra com dos gats. I durant un minut es van dedicar a estirar-se l'un a un altre els cabells i la roba, a clavar-se cops de puny i a

esgarrapar-se el nas, fins que tots dos van quedar coberts de pols i de glòria. A poc a poc, el remolí va anar prenent forma, i enmig de la boirina de la baralla va emergir en Tom assegut cama ací cama allà sobre el noi nou i clavant-li cops de puny.

—Rendeix-te! —deia.

El noi forcejava per alliberar-se'n. Estava plorant, més per ràbia que per una altra cosa.

—Rendeix-te! —I els cops de puny continuaven caient.

L'altre va acabar murmurant un feble «em rendeixo». En Tom va deixar que s'aixequés i li va dir:

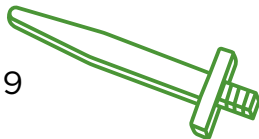
—Això et servirà de lliçó. La propera vegada, ves amb compte quan et fiquis amb algú.

El noi es va allunyar espolsant-se la roba, sanglotant, moquejant i mirant de tant en tant cap enrere mentre movia el cap i amenaçava en Tom amb «la propera vegada que l'enxampés». En Tom hi responia amb burles, i després se'n va anar en direcció contrària de molt bon humor, però, tan bon punt es va girar, el noi nou va agafar una pedra, la hi va llançar i el va encertar entre les espatlles, i després va sortir fugint com un antílop. En Tom el va perseguir fins a casa seva, i així es va assabentar d'on vivia. Després es va quedar vigilant una estona, desafiant l'enemic perquè sortís, però l'enemic s'hi negava i es limitava a fer-li ganyotes a través de la finestra. Al final, va aparèixer la mare de l'enemic, va dir a en Tom que era un noi vulgar, malvat i viciós, i li va ordenar que se n'anés, així que se'n va anar, però renegant i dient que allò no quedaria així.

Aquella nit va arribar a casa força tard. Es va enfilear silenciosament fins a la finestra i, quan va caure a dins, s'hi va trobar emboscada la seva tia, que l'esperava. En veure en quin estat portava la roba, la dona es va reafirmar en la seva decisió de castigar-lo i de substituir el descans de dissabte per una jornada de captivitat i feina dura.

CAPÍTOL 2

a arribar dissabte al matí, carregat de vida i aromes estiuenques. En cada cor sonava una cançó, i si era un cor jove, la cançó pujava als llavis. Hi havia alegria a totes les cares i animació a cada pas. Les acàcies estaven florides i la fragància n'omplia l'aire. La muntanya de Cardiff, als afores del poble, s'alçava coberta de vegetació ben verda, i just a la distància escaient per mostrar-se com una encantadora terra promesa que convidava al descans i al son.

En Tom va aparèixer al carrer amb una galleda de calç i una brotxa amb el mànec molt llarg. Va examinar la tanca. Tota l'alegria el va abandonar, i una profunda malenconia es va emparar del seu esperit. Trenta iardes de tanca de nou peus d'alçada. La vida semblava buida, l'existència, una càrrega. Va fer un sospir, va enfonsar la brotxa a la barreja i la va fer lliscar per la post de dalt. Va repetir l'operació. Ho va fer una altra vegada. Va comparar la insignificant franja blanca amb l'immens continent de la tanca sense blanquejar i es va asseure sota un arbre, desanimat.

En Jim va sortir saltant i cantant per la porta amb una galleda de zinc. A en Tom, anar a buscar aigua a la font del poble sempre li havia semblat una tasca odiosa, però ara ja no li ho semblava tant. Va recordar que sempre hi havia gent a la font. Nois i noies blancs, mulats i negres esperaven el torn descansant, canviant-se coses, discutint, barallant-se o fent broma. I va recordar que, encara que la font estava tan sols a unes cent cinquanta iardes, en Jim sempre trigava a tornar com a mínim una hora, i això després que algú l'hi anés a buscar. Així que li va dir:

—Escolta, Jim, vaig jo a buscar l'aigua si tu pintes una mica aquí.

En Jim va fer que no amb el cap i va contestar:

—No puc, amo Tom. La senyora m'ha dit que vagi a buscar l'aigua i que no m'entretengui amb ningú. M'ha dit que l'amo Tom em demanaria que pintés, i m'ha dit que m'ocupés dels meus assumptes i que ella s'ocuparia de l'emblanquinament.

—És igual el que t'hagi dit, Jim. Ella sempre diu coses com aquestes. Dona'm la galleda. Només trigaré un minut. Ella no en sabrà res.

—No m'atreveixo, amo Tom. La mestressa vella m'arrençarà el cap. Segur que sí.

—Ella? Si mai pega a ningú... Et clava uns copets al cap amb el didal..., a qui li fa mal això? Amenaça molt, però les amenaces no fan mal, només quan es posa a plorar. Jim, et donaré una bala. Te'n donaré una de les blanques.

En Jim va començar a vacil·lar.

—Una de blanca, Jim. De les millors.

—Ostres! D'aquestes, n'hi ha poques. Però, amo Tom, em fa por la mestressa...

—I, a més, t'ensenyaré la ferida del dit del peu.

En Jim era un simple mortal, i allò suposava massa temptació per a ell. Va deixar la galleda, va agafar la bala i es va ajupir a observar el dit amb gran interès mentre en Tom es treia la bena. Un instant després, volava carrer avall subjectant la galleda i amb el darrere adolorit, mentre en Tom pintava la tanca amb vigoroses pinzellades, i la tia Polly es retirava del camp de batalla amb una sabatilla a la mà i un esclat de triomf a la mirada.

Però a en Tom no li va durar gaire l'energia. Va començar a pensar en les diversions que havia planejat per a aquell dia i la tristesa se li va multiplicar. De seguida apareixerien els nois que no estaven castigats de camí a tota mena d'expedicions interessants, i se'n burlarien fins a plorar de riure perquè ell havia de treballar... Només de pensar-ho li cremava la cara. Va treure tots els seus tresors de la butxaca i els va examinar: joguines trenca-des, bales i deixalles. Prou per fer un intercanvi de treball, potser, però ni la meitat del que necessitava per comprar mitja hora de llibertat total. Així que va tornar les seves riqueses a la butxaca i va renunciar a la idea de subornar els nois. Però en aquell moment fosc i desesperat va tenir una inspiració. Ni més ni menys que una inspiració increïble, magnífica.

Va agafar la brotxa i es va posar a treballar tranquil·lament. Al cap de poca estona va aparèixer en Ben Rogers. S'estava men-

jant una poma, i de tant en tant llançava un xiulet musical seguit d'un profund ning-nang, perquè estava jugant que era un vaixell de vapor. En acostar-s'hi va disminuir la velocitat, es va inclinar a estribord i va maniobrar amb molta cura per aturar-se, perquè era el *Gran Missouri*, un vaixell amb un calat de nou peus. En realitat, era alhora el vaixell, el capità i la campana de la sala de màquines, de manera que se li multiplicava la feina.

ALTO A BABORD!
NING-NANG...

ATURATS ELS
MOTORS, SENYORI!
NING-NANG.
XXT, XXT!

XXT, XXT!
EI, TOM...

AH, HOLA, BEN!
NO T'HAVIA VIST.

VENS A NEDAR?
PERÒ NO POTS,
TENS FEINA

QUINA FEINA?

DONCS AQUESTA
QUE ESTÀS FENT, NO?

PER A MI NO
ÉS UNA FEINA.

NO DEUS VOLER DIR
QUE T'AGRADA...

COM VOLS QUE NO M'AGRADI?
AIXÒ NO T'HO DEIXEN FER CADA DIA.

TOM, DEIXA'M PINTAR UNA MICA.

En Tom li va cedir la brotxa amb cara de disgust i amb l'ànima plena d'entusiasme. I mentre l'exvapor *Gran Missouri* treballava i suava de valent al sol, l'artista retirat es va asseure en un barril a l'ombra balancejant les cames, es va menjar la poma i es va dedicar a planejar l'atac als propers innocents.

No li van faltar candidats. Cada dos per tres passava algun noi. S'hi acostava a burlar-se'n, però es quedava a emblanquinar. Quan en Ben es va rendir, esgotat, en Tom havia venut el torn següent a en Billy Fisher a canvi d'un estel en bon estat. I quan aquest no va poder més, en Johnny Miller va comprar un torn a canvi d'una rata morta i una corda per portar-la..., i així hora rere hora. Cap a la meitat de la tarda, el noi, que al matí estava sumit en la pobresa, nedava en l'abundància. A més de les coses ja esmentades, tenia dotze bales, la meitat d'una guimbarda, un tros de vidre d'ampolla blava per mirar-hi a través, un rodet, una clau que no servia per obrir res, un tros de guix, un tap de vidre, un soldat de plom, un parell de capgrossos, sis petards, un gatet amb un sol ull, un xiulet de bronze, un collaret de gos (sense el gos), el mànec d'un ganivet, quatre pells de taronja i un marc de finestra trencat.

Havia passat una estona de lleure fantàstica, ben acompanyat, i la tanca tenia tres capes de calç. Si no s'hagués quedat sense pintura, hauria deixat sense res tots els nois del poble.

En Tom es va dir a si mateix que el món, al cap i a la fi, no estava tan malament. Havia descobert, sense saber-ho, una

important llei del comportament humà, és a dir: que si vols que un home o un noi desitgi alguna cosa, només has de fer que sigui una cosa difícil d'aconseguir. Si hagués estat una mica més gran i inclinat a la filosofia, com l'escriptor d'aquest llibre, hauria comprès que la FEINA consisteix en allò que un es veu obligat a fer, i que el JOC és allò que no es fa per obligació. I allò l'hauria ajudat a entendre per què confeccionar flors artificials o moure una roda de molí és feina, mentre que jugar a bitlles o escalar el Mont Blanc només és diversió. Hi ha cavallers rics a Anglaterra que cada dia condueixen un carruatge de quatre cavalls al llarg de vint o trenta milles simplement perquè aquest privilegi els costa una fortuna. En canvi, si els oferissin un pagament pel servei, el rebutjarien, perquè seria feina.

El noi va reflexionar una estona sobre el canvi substancial que s'havia produït en la seva situació mundana, i després es va dirigir a la caserna general per donar el comunicat de la jornada.

